Rodzaje zawodów prawniczych

Węgry

Na niniejszej stronie przedstawiono przegląd zawodów prawniczych na Węgrzech. Zawody prawnicze – wstęp Prokuratorzy Sędziowie Prawnicy Notariusze Inne zawody prawnicze

Zawody prawnicze – wstęp

W niniejszej części przedstawiono zestawienie informacji na temat zawodów prawniczych na Węgrzech: prokuratorów, sędziów, adwokatów, notariuszy i komorników.

Na Węgrzech przedstawiciele tych zawodów (adwokaci, notariusze, komornicy) działają niezależnie, ale w ramach samorządu zawodowego, w systemie zrzeszeń zawodowych (izb). Członkostwo w takim zrzeszeniu (izbie) jest warunkiem prowadzenia działalności; izby mają prawo sprawować kontrolę zawodową nad swoimi członkami, co ma na celu zagwarantowanie odpowiedniego poziomu usług.

Prokuratorzy (*ügyészek*)

Organizacja

Przepisy węgierskiej konstytucji stanowią, że **prokuratura** (Ügyészség) wykonuje swoje ustawowe uprawnienia w zakresie prowadzenia śledztw i dochodzeń, wnosi oskarżenie do sądu oraz odpowiada za weryfikację legalności środków karnych.

Prokuratura w sposób przewidziany ustawą pomaga zapewniać przestrzeganie prawa oraz stoi na straży praworządności w przypadkach naruszania prawa w trybie nim przewidzianym.

Prokuratura (Ügyészség) to instytucja scentralizowana, na której czele stoi Prokurator Generalny (legfőbb ügyész). Odpowiada on przed parlamentem.

Prokurator Generalny powołuje i odwołuje prokuratorów.

Prokuratorzy są początkowo powoływani na trzy lata, następnie na czas nieokreślony.

Działalność prokuratury jest uregulowana ustawowo.

Rola i obowiązki

Funkcje, obowiązki i status prawny prokuratorów reguluje prawo. Prokuratura to organ o jednolitej strukturze, a wszyscy prokuratorzy mają taki sam status prawny.

Prokuratura (ügyészség):

prowadzi czynności dochodzeniowo-śledcze określone w kodeksie postępowania karnego;

sprawdza, czy czynności dochodzeniowo-śledcze są prowadzone zgodnie z właściwymi przepisami prawa;

wykonuje inne uprawnienia w zakresie czynności dochodzeniowo-śledczych;

przygotowuje, wnosi i popiera oskarżenie w procesie karnym, korzysta z prawa do wniesienia środka odwoławczego określonego w ustawie;

sprawdza, czy wykonanie kary przebiega zgodnie z właściwymi przepisami prawa;

uczestniczy w innych postępowaniach cywilnych, administracyjnych, w zakresie prawa pracy i prawa handlowego: prokurator uczestniczy również w postępowaniu uregulowanym w kodeksie postępowania cywilnego (polgári perrendtartás), jeśli posiadacz praw jest z jakiegokolwiek powodu niezdolny do ich obrony;

w ramach generalnej kontroli legalności (*általános törvényességi felügyelet*) pilnuje przestrzegania prawa;

podejmuje wymagane środki ochrony dzieci w przypadkach przestępstw przeciwko małoletnim;

wykonuje zadania wynikające ze zobowiązań międzynarodowych, zwłaszcza w sferze pomocy prawnej;

wykonuje zadania związane z Eurojustem;

przyczynia się do przestrzegania prawa przez wszystkie organizacje społeczne, organy administracji rządowej oraz obywateli; stoi na straży praworządności, gdy dochodzi do naruszenia prawa.

Prawnicze bazy danych

Więcej informacji znajduje się na stronie węgierskiej prokuratury (Magyar Köztársaság Ügyészsége).

Sędziowie

Organizacja

Zgodnie z konstytucją sędziowie są niezawiśli; podejmują decyzje na podstawie przepisów prawa oraz zgodnie z własnym przekonaniem i nie mogą być poddawani wpływom ani naciskom przy wydawaniu wyroków.

Sędziów na stanowisko powołuje **Prezydent Republiki Węgierskiej**.

Każda osoba ubiegająca się o powołanie na stanowisko sędziowskie musi spełniać następujące kryteria:

posiadać obywatelstwo węgierskie;

nie figurować w rejestrze karnym;

posiadać czynne prawo wyborcze;

posiadać wyższe wykształcenie prawnicze;

złożyć odpowiedni egzamin zawodowy;

złożyć wymagane prawem oświadczenie o stanie majątkowym; oraz

posiadać przynajmniej roczne doświadczenie w charakterze urzędnika sądowego (*bírósági titkár*) lub prokuratorskiego (*ügyészségi titkár*), sędziego Trybunału Konstytucyjnego, sędziego sądu wojskowego, prokuratora, notariusza, adwokata lub radcy prawnego bądź na stanowisku w organie administracji rządowej (*központi közigazgatási szerv*), które można pełnić jedynie po złożeniu egzaminu dla kandydatów do zawodów prawniczych.

Ławnicy

Zgodnie z konstytucją również **ławnicy** (*nem hivatásos bíró/ülnök*) mogą uczestniczyć w **postępowaniu sądowym**.

Kandydaci nie mogą figurować w rejestrze karnym, muszą posiadać czynne prawo wyborcze, obywatelstwo węgierskie oraz ukończone 30 lat. Oprócz powyższych wymogów ławnicy wojskowi (*katonai ülnök*) muszą zawodowo służyć w węgierskich siłach zbrojnych (Magyar Honvédség) lub organach ścigania.

Ławników wybiera się **na czteroletnią kadencję**.
W **postępowaniu karnym**, w sprawach o przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności w wymiarze co najmniej ośmiu lat sądy pierwszej instancji orzekają w składzie **jednego sędziego zawodowego** (*hivatásos bíró*) i **dwóch ławników**. Sąd rejonowy (*megyei bíróság*) rozpatrujący sprawę w pierwszej instancji może orzekać w składzie **jednego sędziego zawodowego** i **dwóch ławników**.
W **postępowaniu cywilnym**, w przypadkach określonych w ustawie sąd może orzekać w składzie **jednego sędziego zawodowego** i **dwóch ławników**.

Urzędnicy sądowi, sekretarze sądowi

Absolwenci wydziałów prawa są zatrudniani w sądach w charakterze urzędników sądowych lub sekretarzy sądowych, aby zdobyć wiedzę i doświadczenie przydatne **w przyszłej pracy w charakterze sędziego**. Mogą oni wykonywać zadania sędziowskie wyłącznie w postępowaniach i na warunkach przewidzianych prawem.
Arkusze informacyjne dotyczące personelu sądu znajdują się pod następującymi linkami:
urzędnicy służby cywilnej(287 KB)
urzędnicy sądowi(289 KB)
sekretarze sądowi(286 KB)
pracownicy fizyczni(280 KB)

Adwokaci i rady prawni

Adwokaci (*ügyvéd*)

Wykonując swój zawód, **adwokaci** (*ügyvéd*) ułatwiają swoim klientom dochodzenie praw oraz wypełnianie obowiązków. Adwokaci (*ügyvéd*) mogą występować jako **pełnomocnicy prawni** swoich klientów we wszystkich sprawach i **przed wszystkimi organami**. W sprawowaniu swych funkcji adwokaci są niezależni, co oznacza, że nie mogą ulegać naciskom ani podejmować zobowiązań, które mogłyby zagrozić ich niezależności.
Odpłatne czynności, które mogą być wykonywane jedynie przez adwokatów obejmują:
reprezentowanie i obrona w sprawach karnych;
porady prawne;
sporządzanie i redagowanie dokumentów prawnych;
przechowywanie w depozycie pieniędzy oraz kosztowności w związku z powyższymi czynnościami.
Ze względu na wymogi współczesnego życia gospodarczego adwokaci mogą wykonywać także zadania związane z **doradztwem podatkowym**, **pośrednictwem na rynku nieruchomości** oraz **mediacją** pozasądową (*peren kívüli közvetítés*), przy czym zadania te mogą wykonywać również przedstawiciele innych zawodów.
Czynności adwokackie może wykonywać każda osoba, która została przyjęta do adwokatury (*kamara*) i złożyła ślubowanie adwokackie (*ügyvédi eskü*).
Kryteria wpisu na listę adwokatów to:
obywatelstwo państwa członkowskiego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (Európai Gazdasági Térség);
niekaralność;
dyplom ukończenia studiów wyższych i złożenie wymaganego na Węgrzech egzaminu dla kandydatów do zawodów prawniczych (*jogi szakvizsga*);
posiadanie ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej oraz dysponowanie odpowiednim pomieszczeniem na kancelarię.
Adwokaci z państw członkowskich Unii Europejskiej mogą wykonywać czynności adwokackie na Węgrzech w trzech podstawowych formach: jako **wykonawcy usług doraźnych**, jako **wykonawcy usług świadczonych na stałe** oraz jako **członkowie adwokatury**. Wykonawcy usług doraźnych są zobowiązani do zgłoszenia swoich usług w izbie adwokackiej (*ügyvédi kamara*) właściwej ze względu na miejsce wykonywania usług, a osoby pragnące świadczyć usługi adwokackie na stałe muszą zarejestrować się we właściwej izbie adwokackiej.
Zarejestrowani adwokaci z Unii Europejskiej (*európai közösségi ügyvéd*) mogą złożyć wniosek o przyjęcie w poczet adwokatury, jeżeli spełniają wymagania określone przepisami prawa. Są to: prowadzenie praktyki adwokackiej przez okres wymagany na podstawie przepisów prawa; potwierdzenie znajomości prawa węgierskiego (jak również prawa Unii Europejskiej) oraz potwierdzenie znajomości języka węgierskiego w stopniu wystarczającym do wykonywania czynności adwokackich itp.
Adwokat z Unii Europejskiej, który został przyjęty do adwokatury, ma prawo posługiwać się tytułem zawodowym adwokata (*ügyvédi cím*) i podlega tym samym przepisom, co adwokaci węgierscy.
Adwokaci mają **obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej** co do wszystkich faktów i danych, o których dowiedzieli się w związku z wykonywaniem zawodu.
Zgodnie z ogólną zasadą **wynagrodzenie** adwokata zależy od **swobodnie ukształtowanej umowy** między adwokatem a zlecającym czynności klientem. Honoraria adwokatów są regulowane przepisami jedynie wówczas, gdy występują oni w postępowaniu sądowym jako obrońcy z urzędu (*kirendelt védő*).
Prawnicze bazy danych
Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej Węgierskiej Izby Adwokackiej (Magyar Ügyvédi Kamara).

Radcy prawni (*jogtanácsos*)

Podstawowe zadanie radców prawnych polega na ułatwianiu działania instytucji, w której są zatrudnieni. Radcy prawni **występują w charakterze pełnomocników zatrudniających ich instytucji**, udzielają porad prawnych oraz informacji, przygotowują wnioski, umowy i inne dokumenty oraz uczestniczą w organizowaniu pracy o charakterze prawnym. Zgodnie z ogólną zasadą, radcy prawni – w przeciwieństwie do adwokatów – wykonują swoje obowiązki, których zakres nie jest tak szeroki jak w przypadku adwokatów, **na podstawie umowy o pracę**. **Wynagrodzenie radców prawnych** podlega przepisom dotyczącym zatrudnienia.
Radcą prawnym może zostać każda osoba wpisana na **listę prowadzoną przez sąd okręgowy lub** w Budapeszcie – Fővárosi Bíróság. Kandydaci do zawodu muszą:
posiadać obywatelstwo jednego z państw członkowskich Europejskiego Obszaru Gospodarczego;
nie figurować w rejestrze karnym;
posiadać wyższe wykształcenie;
złożyć egzamin radcowski; oraz
zostać wpisani do rejestru.
W niektórych przypadkach **minister właściwy ds. sprawiedliwości może zwolnić osobę ubiegającą się o wpis z warunku dotyczącego obywatelstwa**.

Notariusze (*közjegyző*)

Działając w granicach określonych ustawą, **notariusz** (*közjegyző*) wykonuje urzędowe funkcje administracyjne w ramach państwowego systemu sądownictwa. Celem **czynności notarialnych** jest niedopuszczanie do powstawania sporów prawnych. Notariusze mają prawo wykonywać czynności notarialne jedynie wówczas, gdy zostali przyjęci do **izby notarialnej** (Közjegyzői Kamara). Prawo przewiduje, że notariusze są **powoływani przez ministra właściwego ds. sprawiedliwości** na **czas nieokreślony**, z **wyznaczoną siedzibą kancelarii**.

Notariusze mają obowiązek wykupić ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej oraz utrzymywać je przez okres wykonywania czynności zawodowych.
Zakres **czynności wykonywanych wyłącznie** przez notariuszy obejmuje rejestrowanie czynności prawnych, oświadczeń jednostronnych i faktów w formie aktów publicznych (*közokirat*). Jednym z tradycyjnych zadań notariuszy jest prowadzenie spraw spadkowych oraz innych postępowań nieprocesowych. Inne ważne zadanie wykonywane przez notariuszy to prowadzenie rejestru zastawów oraz przechowywanie w depozycie pieniędzy, kosztowności i papierów wartościowych na podstawie upoważnienia otrzymanego od stron, celem przekazania ich stronie uprawnionej.
Za wykonywane we własnej kancelarii czynności, które można uznać za czynności o przeciętnej długości i stopniu trudności merytorycznej i wiążące się z przeciętną odpowiedzialnością, notariusze mają prawo pobierać **ustawowo określone opłaty**. W wyjątkowych przypadkach (np. dotyczących spraw szczególnie trudnych merytorycznie) wynagrodzenie notariusza może odbiegać od zwykle pobieranej sumy. Jeżeli można określić wartość przedmiotu czynności notarialnej, taksę notarialną należy określić na podstawie tej wartości. Jeżeli wartości przedmiotu czynności notarialnej nie można określić, taksa notarialna winna zostać określona na podstawie czasu poświęconego na wykonanie czynności. Cena za poświadczone notarialnie kopie dokumentów jest z góry ustalona.
Jako że podstawowym wymogiem wobec sędziów, prokuratorów, urzędników sądowych, komorników i notariuszy jest **posiadanie obywatelstwa węgierskiego** , obywatele innych państw nie mogą być powoływani na te urzędy na Węgrzech.

Prawnicze bazy danych

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej Węgierskiej Izby Notarialnej (Magyar Országos Közjegyzői Kamara).

Inne zawody prawnicze

Komornicy

Czynności egzekucyjne wykonują **komornicy** – **niezależni komornicy sądowi** – *(önálló bírósági végrehajtó*) i komornicy sądowi (*megyei bírósági végrehajtó*)).
Zgodnie z ogólną zasadą **roszczenia zasądzone w orzeczeniach sądowych** (bírósági határozat) wydawanych w sprawach cywilnych są egzekwowane przez niezależnych komorników sądowych. Niezależni komornicy sądowi są **powoływani przez ministra właściwego ds. sprawiedliwości do wykonywania zadań w wyznaczonym sądzie rejonowym (*járásbíróság*) w danym zakresie właściwości.**
Niezależni komornicy sądowi **nie są zatrudniani przez państwo**; **ich dochody są wypłacane przez klientów** w ramach wynagrodzenia za wykonaną pracę.
Zakres ich czynności jest następujący:
egzekucja odbywa się na podstawie tytułu egzekucyjnego (*végrehajtási lap*) wydanego przez sąd;
egzekucja odbywa się na podstawie dokumentu opatrzonego klauzulą wykonalności (*végrehajtási záradék*) nadaną przez sąd;
egzekucja odbywa się na podstawie postanowienia o zajęciu lub zabezpieczeniu, cesji (*végrehajtást elrendelő, letiltó, átutalási végzés*), a ponadto orzeczenia bezpośrednio uznawanego przez sąd (közvetlen bírósági felhívás).
Komornicy sądów okręgowych działają przy sądach okręgowych oraz w sądzie dla miasta stołecznego w Budapeszcie. Są powoływani przez prezesa sądu okręgowego na czas nieokreślony i do określonego sądu okręgowego. Prezes sądu okręgowego ogłasza konkurs na stanowisko komornika sądu okręgowego. Komornik sądu okręgowego należy do personelu sądu – jest zatrudniony przez sąd okręgowy – i otrzymującym świadczenia na podstawie stosunku pracy.
Komornicy sądów okręgowych odpowiadają za egzekucję „roszczeń sądowych” (jeśli roszczenie przysługuje państwu). Roszczenia sądowe to koszty postępowania cywilnego lub karnego pokryte przez państwo. Zadania komorników obejmują odzyskiwanie kosztów postępowania karnego, przepadek mienia oraz inne kary o charakterze pieniężnym. Świadczenia alimentacyjne zasądzone przez sąd są kwalifikowane jako roszczenia sądowe, a ich egzekucja również wchodzi w zakres obowiązków komorników sądowych. Ponadto komornicy sądów okręgowych odpowiadają za egzekucję roszczeń przysługujących sądowi, Krajowej Radzie Sądownictwa, biuru Krajowej Rady Sądownictwa, Ministerstwu Sprawiedliwości, instytutowi biegłych sądowych oraz państwu.
Zakres właściwości komorników zbiega się z zakresem właściwości sądów.

Prawnicze bazy danych

Więcej informacji znajduje się na stronie internetowej Węgierskiej Izby Komorniczej (Magyar Bírósági Végrehajtói Kamara).

Organizacje świadczące nieodpłatne usługi prawne

Na uniwersytetach działają **kliniki prawa**. Taką działalność prowadzi również szereg węgierskich i międzynarodowych organizacji pozarządowych.

Powiązane linki

Strona internetowa Węgierskiej Izby Notarialnej (A Magyar Országos Közjegyzői Kamara honlapja)
Strona internetowa Węgierskiej Izby Komorniczej (A Magyar Bírósági Végrehajtói Kamara honlapja)
Strona internetowa węgierskiej prokuratury (A Magyar Köztársaság Ügyészségének honlapja)
Strona internetowa Węgierskiej Izby Adwokackiej (A Magyar Ügyvédi Kamara honlapja)

Ostatnia aktualizacja: 15/02/2017

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwe państwo członkowskie. Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. Komisja Europejska nie przyjmuje żadnej odpowiedzialności w odniesieniu do danych lub informacji, które niniejszy dokument zawiera, lub do których się odnosi. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.